

issn 1386-1481

VITTEPRAETJE

Kwartaalblad van de Oudheidkundige Vereniging

HERDEREWICH

december 2015

19e jaargang nr. 4

VITTEPRAETJE

Kwartaalblad van de Oudheidkundige Vereniging

HERDEREWICH

Postbus 210
3840 AE Harderwijk

E-mail: redactie@herderewich.nl
Web: www.herderewich.nl
Bank: NL93 INGB 0003 0361 92

Inhoudsopgave

Van de voorzitter	2
Historisch Kenniscentrum Harderwijk.....	4
Prikbord.....	6
Nieuwe leden	8
Even voorstellen.....	9
Agenda	10
Toelichting op de activiteiten.....	10
In Memoriam Albert F. van Eeden	13
De geschiedenis herhaalt zich	14
Kamp Westerbork (1)	16
Pottenbakkerij "De Paradijspoort"	19
Een speurtocht naar Sint Nicolaaskerk(hof) en zetelhof Selhorst (1)	23
Luttekepoort, what 's in a name	26
Van alles wat ver-EEUW-igd (66).....	27
Visserijberichten 1893 (20)	33
Bestuur, werkgroepen, vrijwilligers.....	38
De aflevering van Harderwikers en/of Hierders vervalt dit keer	
<u>Advertenties:</u>	
OGB Design.....	22
Casaverhuur	22

Van de voorzitter

Er gebeurt veel...

“Veel?” kunt u vragen, “we hebben tot half november nog geen activiteit van Herderewich meegemaakt.” Dat lijkt misschien zo, maar dat ligt toch genuanceerder. Want in september waren er veel activiteiten georganiseerd, ook voor u, waar Herderewich actief bij betrokken was:

1. Het Erfgoedcafé met een lezing van de heer Adriaan Haartsen. Zijn verhaal ging nu eens niet over de bekende en beschermde Harderwijker monumenten, maar hij liet andere historisch waardevolle plekjes zien: historische wegen, groenstructuren en niet-monumentale bouwwerken. Het was zeer boeiend, we gaan proberen deze lezing in mei 2016 nog eens te organiseren voor allen die dit gemist hebben.
2. De Monumentendagen, waar de Vischpoort weer door plm. 400 mensen bezocht is. In het kader van het thema (kunst en ambacht) was er een kleine expositie van gereedschap uit de oude tijd.
3. In samenwerking met het Burger Weeshuis hadden we ook voor onze leden de boeiende lezing van drs. Rachel Halverstad over het door haar verrichte onderzoek naar het Sint Catharinaklooster.

Harderwijk kent veel organisaties die zich met de historie bezig houden. Het is mooi om te zien, dat we elkaar opzoeken, rekening houden met elkaar en de activiteiten zoveel mogelijk samen organiseren. In het Platform Historisch Harderwijk ontmoeten die organisaties elkaar en delen ze elkaars verhaal. Ook bespreken we met het Stedsmuseum, het streekarchief, de bibliotheek en de gemeente de mogelijkheid van één centraal kennis- en informatiecentrum voor historisch Harderwijk.

Daardoor waren er veel gezamenlijke lezingen / activiteiten, waarom we de specifiek Herderewichse avond over de Hierdense klederdracht verplaatst hebben naar november.

Ja, helaas, de wandeling op het landgoed De Essenburgh is niet doorgestaan. Die houden we tegoeed.

We werken aan plannen voor volgend jaar: Begin januari herdenken we de watersnoodramp, 100 jaar geleden. Op 13 januari 2016 is er een lezing en op 14 januari 2016 ontvangt de gemeente Harderwijk uit handen van Herderewich de vloedsteen, die bij de twee andere vloedstenen in de muur van de Smeepoort geplaatst wordt.

En er is meer te melden.

- Plet Stellingwerf en Karel Uittien hebben definitief afscheid genomen van de redactie. Gelukkig blijven zij actief betrokken bij alles wat met de historie van Harderwijk te maken heeft. Karel blijft zich o.a. inzetten voor de verspreiding van het Vitepra-

tje en ook voor de werkgroep Genealogie. Piet gaat ons in 2017 vertellen over De Hanze. In 2017 organiseert Kampen de internationale Hanzedagen. Dat wordt daar een groot spektakel, waar Harderwijk ongetwijfeld iets van mee krijgt. We zijn Piet en Karel ongelooflijk dankbaar en erkentelijk voor hun inzet, ook voor het Vittepraetje, tot nu toe.

- Inmiddels is Chayah Godschalk naar Elburg verhuisd en moeten we afscheid nemen van haar als hoofdredacteur. Ze was enthousiast begonnen, maar stopt er dus mee. We wensen haar veel succes in haar nieuwe woonplaats.
- Gelukkig blijft Gjsje Verwijs-ten Hove niet alleen over. Ed van der Heijden heeft zich beschikbaar gesteld en Martijn Pijnenburg vanuit het bestuur vult de redactie aan. Ed van der Heijden zal zich nog voorstellen.
- Rolf Lanting heeft een val gemaakt en ziet mede daardoor af van de coördinatie van het vrijwilligerswerk voor de Vischpoort. Hij blijft wel vrijwilliger op de open dagen. Het bestuur zoekt nog iemand die zijn taak volgend jaar over kan nemen. Er blijkt op de open dagen altijd veel belangstelling voor het bezoeken van de Vischpoort.
- Leen Karssen en John Wetzels zijn heel actief bezig met de bibliotheek van Herderewich (zie elders in dit blad en ook de website). De nabestaanden van de heer Ab van Eeden hebben zijn bibliotheek aan Herderewich geschonken, waardoor er een aantal "nieuwe" boeken op de lijst gezet kunnen worden.
- Karel Kok is regelmatig in de weer voor mensen die gebruik maken van de Vischpoort (zie elders in het blad).

Kortom, we kunnen terugzien op een actief jaar 2015. Het nadert zijn einde en het wordt geschiedenis. Een nieuw jaar staat voor de deur, met weer de nodige activiteiten van onze vereniging, waarbij wij u vaak hopen te ontmoeten.

Tot 13 januari 2016, in de Kiekmure!

Matty Moggré

Het bestuur en de redactie wensen u
fijne feestdagen en een voorspoedig 2016

Er komt een Historisch Kenniscentrum Harderwijk!

Vorig najaar 2014 heeft er een gesprek plaats gevonden tussen de besturen van het Stedsmuseum en van Herderewich. Beide besturen hebben uitgesproken, dat de organisaties meer voor elkaar kunnen betekenen. Als gebieden voor samenwerking zijn toen genoemd: de bibliotheek en documentatie. Er is afgesproken dat in een kleine werkgroep nader uit te werken.

Afgelopen zomer is door een aantal personen (Liek Mulder, Matty Moggré, Martijn Pijnenburg, John Wetzels, Ed van der Heijden) hierover gebrainstormd. De genoemde samenwerking zou vorm kunnen krijgen in een op te richten Historisch Kenniscentrum Harderwijk (HKH), waarbij ook andere organisaties aan zouden kunnen sluiten

Achtergrond daarbij is dat documentatie over de Harderwijker geschiedenis nu verspreid is over meerdere organisaties. Het zou wenselijk zijn die documentatie te centraliseren, zowel fysiek als digitaal. Die centrale locatie zou goed toegankelijke moeten zijn, met ruime openingstijden en bemenst door deskundige vrijwilligers.

De doelen en functies van zo'n HKH zouden kunnen zijn:

- Eén vraagbaak voor alle vragen over historisch Harderwijk
- Eén centrale plaats waar aanbieders van historisch bronnenmateriaal terecht kunnen. Die aanbieders kunnen zijn: kerken, scholen, verenigingen, bedrijven (bijvoorbeeld Dolfinarium) en mogelijk privépersonen.
- De drempel verlagen voor zelfstandig historisch en genealogisch onderzoek in Harderwijk.
- Voorkomen dat organisaties als Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe, het Stedsmuseum Harderwijk, de Oudheidkundige Vereniging Herderewich en de Bibliotheek dubbele collecties opbouwen.
- Uitwisselen van kennis en het opbouwen van een overzicht van alle bronnen over Harderwijk
- Toegankelijk maken van historisch materiaal, onder meer door het inventariseren van bronnen.
- Behouden en verspreiden van kennis over de Harderwijker geschiedenis, onder meer door meewerken aan of het zelfstandig verzorgen van publicaties over de Harderwijker geschiedenis.
- Wetenschappelijk onderzoek naar geschiedenis Harderwijk stimuleren.
- Scholieren en studenten die onderzoek doen naar de Harderwijker geschiedenis ondersteunen.
- Docenten behulpzaam zijn bij het onderwijs (projecten) over lokale geschiedenis.

- Begeleiden van cultuurtoeristen die zich willen oriënteren op de Harderwijker geschiedenis.
- Verzorgen van en/of assisteren bij exposities over de Harderwijker geschiedenis
- Contact leggen en onderhouden met andere kenniscentra in de regio of landelijk.
- Samenwerkingspartner zijn bij historische activiteiten. Bijvoorbeeld door het leveren van expertise, mondeling, schriftelijk of digitaal.

Inmiddels is een aantal gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van de gemeente, de bibliotheek en het streekarchivariaat over samenwerking en over de mogelijke locatie van het HKH. Allen waren enthousiast en zegden hun medewerking toe.

Verder zijn de plannen op 8 oktober 2015 ook gepresenteerd in het Platform Historisch Harderwijk, waarin alle organisaties, die in Harderwijk iets met cultuur doen, met elkaar overleggen.

Er is nog veel werk te verzetten, zoals bijvoorbeeld de keuze van de locatie, opstellen van een plan van eisen en wensen met betrekking tot de inrichting, opstellen van een begroting, zoeken van financiering en sponsors, de inrichting van de locatie zelf.

Zoals de plannen er nu voorliggen kan in de loop van 2016 het HKH worden geopend.

Namens de commissie Realisatie HKH

Ed van der Heijden

PRIKBORD

Uw artikel in het Vittepraetje

De redactie is constant op zoek naar mooie artikelen over de geschiedenis van Harderwijk. Inzendingen zijn altijd welkom, stuur uw artikel naar redactie@herderewich.nl.

LET OP: sluiting kopij voor het volgende nummer is op 31 januari 2016.

24 – 28 mei 2016: België-reis

Van dinsdag 24 mei tot en met vrijdag 28 mei wordt er een België-reis georganiseerd naar plaatsen die nauw verbonden zijn met de Eerste Wereldoorlog.

Er zijn nog enkele plaatsen beschikbaar.

Informatie: Hans Wieringa
jwieringa@hetnet.nl
tel. 06-10806130

TV Gelderland

TV Gelderland zendt in de laatste week van december een documentaire uit over de Nederlandse vluchtelingen, ook naar aanleiding van het boek *Zij die moesten vluchten - 10 mei 1940* van Wim Buitenhuis.

Er is een film opgenomen tijdens de herinneringstocht op 9 mei 2015, van Nijkerk naar Harderwijk. Er zijn interviews opgenomen. Wim Buitenhuis heeft een leidende rol.

Bij het samenstellen van dit Vittepraetje is het tijdstip van uitzenden nog onbekend.

Het boek is nog verkrijgbaar bij Wim Buitenhuis; de prijs is € 16,95.

Boeken of objecten schenken?

Het komt regelmatig voor dat leden en niet-leden boeken of objecten aan Herderewich willen schenken. Indien u ook iets in het bezit hebt dat u graag aan de vereniging wilt schenken kunt u contact opnemen met J. Wetzels (0341-426847).

Aangeboden: de Vischpoort

De Vischpoort biedt een prachtige gelegenheid voor het vieren van verjaardagen of anderszins. De Vereniging biedt iedereen de mogelijkheid hiervoor de Vischpoort te gebruiken.

Dagdeel	Leden	Niet-leden	Commerciële instellingen
Middag 13.00 - 17.00 u	€ 25,-	€ 37,50	€ 50,-
Avond 19.00 u – 23.00 u	€ 25,-	€ 37,50	€ 50,-
Aansluitend extra uur, max. 2 uren.	€ 5,-	€ 5,-	€ 5,-

E-mailadressen

Herderewich wil ook van de digitale post gebruik maken met betrekking tot communiceren. Wilt u op de hoogte blijven van ons nieuws? Stuur een mailtje naar: ledenadministratie@herderewich.nl

Ooproep: nieuwe redactieleden gezocht!

Wij zijn nog op zoek naar nieuwe leden voor de redactie van het Vittepraetje. De redactie bestaat nu uit 2 leden en wij kunnen nog wel wat versterking gebruiken.

Als het u leuk lijkt om er elk kwartaal voor te zorgen dat er een Vittepraetje verschijnt kunt u contact opnemen met de redactie.

Een mailtje naar redactie@herderewich.nl is voldoende.

Wij verwelkomen een groot aantal nieuwe leden in onze vereniging:

W. van den Berg

J.N. Lodders

J.J. Ramon

A. Petersen

P. Buis

H. Mons

J.H. Olde Engberink

Fam. K en G. Boonen-Grispen

Mw. J.J. Jbnker-Schuijl

J. van Sonnen

J. Zuurveld

P. de Bruijne

M. Berrenchina

O. Wierbos

L. Mulder

E. Kleyberg

B. Bies

Even voorstellen:

Ik ben Ed van der Heijden en woon sinds 1974 in Harderwijk. Mijn hele leven interesseer ik mij al voor geschiedenis en specifiek die van de plek waar ik woon. Het is daarom logisch dat ik lid ben van Herderewich en mij daar ook voor in wil zetten, nu ik sinds een paar jaar ben gepensioneerd.

Voor mijn pensionering was ik werkzaam als adviseur waterbeheer bij het ingenieursbureau DHV (tegenwoordig moet ik zeggen Royal HaskoningDHV) in Amersfoort. Tijdens mijn werkzame leven heb ik veel rapporten en artikelen geschreven, daarom leek mij een plek in de redactie wel passend. Daar worden ook al heel lang mensen gevraagd, dus kan ik wel een handje meewerken.

Mijn privésituatie is als volgt: ik ben 68 jaar en getrouwd met Els Schrijver, heb 2 zoons, 2 schoondochters en 5 kleinkinderen.

De vrije tijd die ik heb geef ik niet alleen aan Herderewich, want ik ben ook lid van de katholieke geloofsgemeenschap in Harderwijk, waar ik verschillende taken op mij neem, onder andere ben ik bestuurslid. Verder ben ik ook nog vrijwilliger in het stadsarchief.

Ik heb er zin in om mijn taak als redactielid van het Vittepraetje op te pakken. Er zijn al veel mensen waar ik kennis mee heb gemaakt, maar ik verwacht dat er nog veel meer zullen volgen.

Ed van der Heijden

AGENDA 2016

DATUM	ACTIVITEIT	LOCATIE
woensdag 13 januari	Lezing: De Watersnood van 1916 Joop Kooiman en Joop Ladders	De Kiekmure Aanvang 20:00 u Zaal open 19:30 u
donderdag 14 januari	Aanbieden vloedsteen aan gemeente	Smeepoort
maandag 25 januari	Herdenking Jodse slachtoffers Tweede Wereldoorlog	Oude Synagoge
dinsdag 1 maart	Lezing: De Beeldenstorm van 1566 Sander Wassing	De Kiekmure Aanvang 20:00 u Zaal open 19:30 u
donderdag 7 april	Algemene Ledenvergadering (ALV)	Bijzonderheden in het volgende nummer

Toelichting op de activiteiten

Lezing “Watersnoodramp januari 1916”

Een noordwesterstorm, hoge waterstanden en overvolle rivieren veroorzaakten in de nacht van 13 januari 1916 een ongekende overstroming van het land om de Zuiderzee. Met alle gevolgen van dien, ook voor de Veluwe:

- De stadsmuur van Harderwijk brak door en een groot deel van Harderwijk liep onder water. Het water stond in de straten wel bijna 2 meter hoog. De waterhoogte was 3,50 m boven NAP.
- Ten noorden van Elburg werd een gat in de dijk geslagen.
- Ten oosten van Nijkerk ontstond een doorbraak.

- Ten westen van Nijkerk waren twee doorbraken van elk circa 140 m e nog twee gaten van 75 m en 90 m breed.

Deze ramp, in combinatie met de hongersnood, leidde in 1918 tot het aannemen van de Zuiderzeewet, waarin bepaald werd dat de Zuiderzee door een afsluitdijk zou worden afgesloten.

We lezen in het voorwoord van het album “De Watersnood te Harderwijk”, uitgegeven onder redactie van burgemeester M.G.J. Kempers, ds. J.J. van Ingen en W. de Lange: “Menschenlevens verloren, reddeloos, vee in grooten getale verdronken! De vernielende kracht van den stormwind opgezweept tot een orkaan - wie zal haar keeren? En waarheen gevluht? (...) In onze stad niet die ellende, die elders, helaas, de harten deed beven. Wij kunnen spreken van een genadige bewaring... Wel heeft de vloed onzen stadsmuur hier en daar neergeworpen, menig huis beschadigd en veler bezit in waarde verminderd, onzen voorraad geroofd, maar - Gode zij dank - geen menschenleven ging verloren en zelfs zijn de schipbreukelingen op onze kust nog door wakkere mannen kloekmoedig gered.”

Op 13 januari 2016 zullen de heren Kooiman en Lodders aan de hand van een powerpointpresentatie u vertellen over deze ramp, over de oorzaken en de gevolgen. Daarnaast zal Herderewich de gemeente een vloedsteen aanbieden die bij de twee andere vloedstenen aan de muur van de Sneepoort geplaatst wordt op donderdagmorgen 14 januari 2016.

Herinneren en herdenken, ook in Harderwijk

Elk jaar, op een maandag rond de datum van 27 januari, worden in de voormalige synagoge te Harderwijk de eenentwintig namen gelezen van de Jodse Harderwijkers die tijdens de oorlog werden vermoord. Daarbij ook een stukje tekst dat de aanwezigen een beeld geeft van het leven van de betreffende vrouw, man of kind. Altijd weer een indrukwekkende bijeenkomst. Zeker als door de rabbijn de kaddiesj en jizkor gebeden worden uitgesproken. Daar zijn ongeveer tachtig genodigden bij aanwezig, waaronder onze burgemeester.

Na afloop gaan bijna alle aanwezigen naar boven om bij de herinneringswand van de voormalige Jodse Harderwijkers te zijn en daarover uitleg te krijgen.

Dit jaar zal dat zijn op maandag 25 januari 2016.

Voor de nabestaanden is dit een indrukwekkende en ontroerende bijeenkomst. Naast het verdriet is er voldoening dat op deze manier de omgekomen mensen niet vergeten worden, maar juist geëerd door het noemen van hun namen.

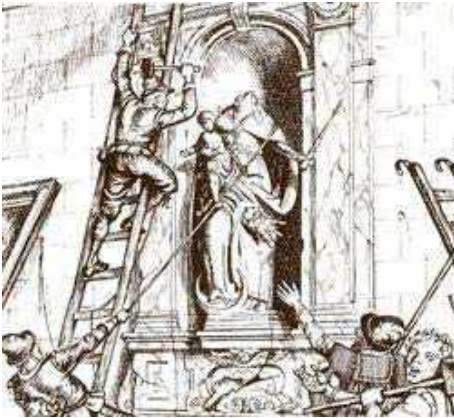
Meer informatie: Interkerkelijke Werkgroep Kerk en Israël

Stien van der Hout - Sagmolen

Lezing: 1566, smeekschrift der edelen, hagenpreken en beeldenstorm.

Wie herinnert zich dat niet uit de geschiedenisboekjes van de lagere school?

In de zomer van 1566 raakten de gemoederen overal in de Nederlanden oververhit. De Beeldenstorm greep razendsnel om zich heen en het Spaanse bewind in Brussel wankelde op haar grondvesten. Een antwoord van koning Filips II kon niet uitblijven: hij stuurde zijn belangrijkste generaal, de hertog van Alva, met een leger om orde op zaken te stellen. Eenmaal aangekomen in Brussel stelde Alva een speciale rechtbank samen om de beeldenstormers op te sporen en te bestraffen: de Raad van Beroerten.

Sander Wassing heeft er een hele studie van gemaakt en weet ons te vertellen dat de Beeldenstorm niet aan Harderwijk voorbij is gegaan: het complete stadsbestuur van Harderwijk was erbij betrokken en stond zelfs toe dat de 'ketterse' predikant Jan Aertsz Mandemaker in de Minderbroederskerk 'op z'n Calvijns' kwam prediken. In zijn preek vermaande Jan Arents het volk de beelden en sieraden uit de kerk te verwijderen. Zijn stem vond weerklank: de kloosterkerk werd grondig vernield.

Sommige beeldenstormers wilden ook de Grote Kerk gaan 'zuiveren'. Toen zij een Mariabeeld en een kruisbeeld op het kerkhof hadden neergehaald, werden zij van verdere vernielingen in de kerk teruggehouden door de raadsleden Gerrit van Oranenborch en Wilt van Broekhuizen. De kerk bleef echter niet gespaard, telkens werd er iets gebroken, vooral 's nachts.

De omvang van het verslag van de commissarissen die Harderwijk bezocht hebben is enorm: 887 pagina's archiefmateriaal uit de periode 1566-1568 en 1570-1571. Er zijn 40 personen door Alva's rechtbank veroordeeld. Sander heeft het bestudeerd en weet ons over de gebeurtenissen en de namen van deze opstandige Harderwijkers te vertellen, 450 jaar later.

In Memoriam Albert F. van Eeden (24 november 1930 - 2 oktober 2015)

Begin oktober ontving het bestuur van Herderewich bericht van het overlijden van Ab van Eeden. Ab van Eeden heeft zich tijdens zijn leven op een breed vlak ingezet voor de Harderwijker gemeenschap.

Wat betreft de activiteiten binnen het cultuurhistorisch kader was hij prominent aanwezig. Bij de oprichting van de Oudheidkundige Vereniging Herderewich, in 1972, trad hij toe tot het bestuur als algemeen bestuurslid en tweede penningmeester. Van 1977 tot 1997 was hij penningmeester. In 1974 heeft hij mede aan de wieg gestaan van de uitgave van de periodiek

Herderewich Kroniek. In deze uitgaven verschenen ook artikelen van zijn hand. Tussen 1972 en 1975 hield hij zich bezig met het beschrijven van de historie van vele Hierdense boerderijen. In 1975 was hij lid van het comité "Harderwijk Monumenten 75" dat evenementen rondom Harderwijker monumenten organiseerde. In dit kader mocht hij als medeorganisator van de zogenaamde boerderijtochten in Hierden ZKH. prins Claus als deelnemer ontvangen. Als afgevaardigde van onze vereniging was hij jarenlang lid van de gemeentelijke commissie Straatnaamgeving.

Van 1988 tot 1991 was Ab bestuurslid van de Stichting Stadsrondeleidingsdienst, waarbij hij ook zelf stadsrondeleidingen verzorgde. In 1991 werd hij ook bestuurslid van het Veluws Museum. Als lid van de werkgroep Kroniek van Harderwijk heeft Ab van 2007 tot 2009 dagelijks het plaatselijk nieuws in de Stentor bijgehouden.

In maart 1999 werd Ab van Eeden door de toenmalige burgemeester J.G. de Groot gelauwerd met de Erespeld van de gemeente Harderwijk. Bij die gelegenheid sprak de burgemeester: "De heer Van Eeden wordt vandaag niet onderscheiden, hij heeft zichzelf onderscheiden door tijd te nemen voor de gemeenschap. Dat wordt steeds zeldzamer." Ab was een plezierige man. Hij was coöperatief, dacht in oplossingen en hield ook vast aan principes. Hij hield van gezelligheid.

De Oudheidkundige Vereniging Herderewich is Ab van Eeden zeer veel dank verschuldigd voor al zijn werkzaamheden voor en namens de vereniging en voor zijn enthousiasme om kennis van de historie van Harderwijk in een breed kader uit te dragen. We zijn bijzonder dankbaar voor de boeken en zijn werkstukken die we gekregen hebben. Herderewich wenst zijn vrouw en verdere familie en vrienden veel sterkte toe bij het verwerken van dit verlies.

Het bestuur

Vluchtelingen ... nu en toen.

Op donderdag 8 oktober 1914 bespreekt de gemeenteraad van Harderwijk het volgende telegram:

“Zijn er in Uwe gemeente openbare, handels of andere gebouwen, welke tijdelijk gebezigd kunnen worden tot onderbrenging der Belgische vluchtelingen?
Zoo ja, hoeveel personen kunnen daarin worden opgenomen?
Bestaat in Uwe gemeente een comité dat zich vluchtelingen aantrekt? Kan dit zich dan met de hoogstnoodige inrichting belasten?

Kosten voor rijksrekening

Zooveel mogelijk zal getracht worden rustige elementen op te nemen.

Met aandrang doe ik, gezien grooten nood, beroep op Uwe medewerking om zoo mogelijk, en zeer spoedig gelegenheid tot opname te verkrijgen.

De Commissaris der Koningin in Gelderland -
Van Otters

De kranten hadden vol gestaan met berichten over het uitbreken van de oorlog. Voor de burgemeester van Harderwijk, burgemeester Kempers, staat vast:

Wij moeten trachten te helpen!!

Hoe zijn er in de gemeente openbare gebouwen die gebruikt kunnen worden? Gymnastiekzalen, het militaire tehuis, Obadja, teekenschool, tabakstripperij, enz. ?

Hoeveel personen kunnen daarin? Hoe zal voor voeding en ligging gezorgd worden? Dit laatste zal het best zijn toevertrouwd aan een damescomité, waarvan mevrouw Kempers bereids verklaard heeft daarvoor de noodige dames, onder anderen ook die van Raadsleden, te willen uitnoodigen.

Wij zullen hulp verleen in het vertrouwen dat, indien God ons helpt, alles ten beste zal loopen.

Er komt een discussie. Er zijn vragen en er is ook weerstand:

Niet meer dan honderd tot tweehonderd vluchtelingen.

Op het rustige element kan niet te veel staat worden gemaakt, men zie maar eens naar Oldebroek.

Dhr. Van Menk vreest dat het bezetten van de kazerne met vluchtelingen “het leggen van nieuwe troepen in deze gemeente, zal tegenhouden; tot schade van de burgerij.”

Dhr. Den Herder zou het gebouw Obadja in de laatste plaats willen zien aangewezen, omdat in dat lokaal zondagschool wordt gehouden.

Dhr. De Lange wijst op de last die de ouders zullen ondervinden, als de Bewaarschool voor het doel wordt bestemd

Minister Cort van der Linden seinde zaterdag (10 oktober) aan de burgemeester: “dat van regeeringswege het samenkomen van vrouwen van geïnterneerden niet kan worden aangemoedigd. Indien vrouwen zonder toegangsbewijzen komen, moeten zij hoogstens één nacht onderdak gebracht en alleen van het aller noodigste voorzien worden.”

Nadat op diezelfde dag een invasie van een groot aantal vluchtelingen had plaatsgehad, volgden zondag 11 oktober onverwacht 250 man bewakingstroepen en dezelfde dag ‘s avonds nog eens 1600 Belgische geïnterneerden.

“Bijna iedere avond vragen 30 tot 50 personen, meestal vrouwen, die met de laatste trein binnenkomen, aan den stationschef onderdak, die zeer welwillend daartoe de stationsgebouwen beschikbaar stelde en zelfs de mensen van koffie voorzag. Maar deze toestand kan zoo niet blijven.”

Hoe herkenbaar!

U kunt daarover lezen in het boek van Anton Reijngoudt, dat hiernaast wordt beschreven.

Van de boekenplank:

Anton Reijngoudt: Gehalveerde mensen; het Belgenkamp in Harderwijk 1914-1918, ISBN 9070150654.

Beschrijving van het Belgenkamp, dat in de Eerste Wereldoorlog in Harderwijk was gevestigd.

Van harte aanbevolen!!

Te koop in het Stedsmuseum van Harderwijk.

Kamp Westerbork is bekend als het doorgangskamp voor Joden, Sinti en Roma zigeuners en tientallen verzetslieden. Meer dan honderdduizend mensen werden in de periode 1942-1945 vanuit dit kamp gedeporteerd. Dat het kamp reeds in 1939 werd gebouwd op last van de Nederlandse regering is waarschijnlijk minder bekend. Ook niet dat de Jodse Gemeenschap voor het benodigde geld moest zorgen.

In 1923 probeerde Adolf Hitler aan de macht te komen in Duitsland. Middels de Bierkellerputsch die plaats vond te München in de nacht van 8 op 9 november 1923 hoopte hij de regering van de Weimarrepubliek omver te werpen. Dat mislukte en Hitler werd gevangen gezet. In de gevangenis

schreef hij zijn boek "Mein Kampf", waarin hij onder meer zijn afkeer voor Joden beschreef. Toen de Nationaal Socialistische Partij in 1933 de verkiezingen won begon in Duitsland de klopjacht op politieke tegenstanders en Joden. In 1935 werden de 'Neurenberger Wetten' afgekondigd waarbij de Joden in Duitsland hun burgerrechten verloren. Legio Jodse Duitsers ondervonden daar de gevolgen van en probeerden hun land te verlaten en veiliger oorden te bereiken. Tot 1937 konden zij zonder al te veel problemen in Nederland terecht, waar zij zo goed mogelijk door het Comité voor Jodse Vluchtelingen werden opgevangen. Tot 1938. Toen begon de Nederlandse regering zich zorgen te maken over het aantal Jodse vluchtelingen. Nadat Oostenrijk zich in dat voorjaar aansloot bij Duitsland (Anschluss) trachtten steeds meer Jodse vluchtelingen ons land binnen te komen. Voor hen bleven de grenzen echter gesloten. Alleen degene die kon bewijzen werkelijk in levensgevaar te verkeren werd binnengelaten.

De aanloop tot de Kristallnacht

In 1938 waren al meer dan 150.000 Duitse en Oostenrijkse Joden hun land uit gevlucht. Hitler, die de Duitse maatschappij wilde 'ontjoden' (afgeleid van ontluizen) zag liever dat alle Joden Duitsland zouden verlaten. Omdat de 'ontjoding' niet snel genoeg ging, gaf hij op 18 oktober 1938 het bevel 12.000 Pools-Duitse Joden over de Poolse grens te zetten. Slechts 4.000 van hen werden toegelaten door de Poolse regering. De 8.000 anderen bleven achter in het niemandsland tussen beide landen. Zonder onderdak, zonder voed-

sel. Eén van die Jodse families was de familie Grynspan, een gezin dat al 27 jaar in Hannover woonde. Hun 17-jarige zoon Herschel had Duitsland al eerder verlaten en verbleef illegaal in Parijs. Herschel ontving van zijn zuster een brief waarin de erbarmelijke toestand van hun ouders werd beschreven. Het bericht maakte hem zo woedend dat hij in de Duitse ambassade te Parijs de diplomaat Ernst vom Rath neerschoot die twee dagen later, op 9 november overleed aan zijn verwondingen. De dood van Vom Rath op 9 november viel samen met de herdenking van de Bierkelleputsch, de mislukte staatsgreep van Hitler en zijn aanhangers in 1923. Ondanks het mislukken van de staatsgreep was de herdenking nog steeds een jaarlijks hoogtepunt voor de nazi's. Propagandaminister Joseph Goebbels gebruikte de dood van de diplomaat om de Jodenhaat onder de nazi's nog verder aan te wakkeren. Dat is hem gelukt. Die nacht werden in Duitsland honderden Joden vermoord en ruim 30.000 Joden naar concentratiekampen gedeporteerd. Tussen de 1000 tot 2000 synagogen werden in brand gestoken en ruim 7500 winkels en bedrijven van Joden vernield en geplunderd. Jodse woningen, scholen, begraafplaatsen en ziekenhuizen moesten het eveneens ontgelden. Het werd brandweerlieden verboden om de branden te blussen, en politieagenten kregen opdracht 'zich soepel op te stellen' oftewel: niet in te grijpen. De naam Kristallnacht verwijst naar de grote hoeveelheid glas die op de straten lag na het vernietigen van de vele ramen en etalageruiten van Jodse panden.

Na deze progrom probeerden opnieuw duizenden Joden Duitsland te verlaten en velen van hen trokken richting de Nederlandse grens. Mede uit angst om onze neutraliteit te verliezen besloot de regering 600 man extra bewaking langs de grens te posteren om de Jodse vluchtelingen tegen te houden en terug te sturen. Deze maatregel riep in ons land een storm van protest op en tot mei 1940 werden alsnog 10.000 vluchtelingen tot ons land toegelaten. Maar ook illegaal kwamen vluchtelingen de grens over. Hulp voor deze mensen moest uit particuliere initiatieven komen, want de regering weigerde elke hulp. Door het hele land werden kleine opvangkampen ingericht en voor de kinderen kwamen opvanghuizen beschikbaar. De opgejaagde Joden kregen echter geen tijd om tot rust te komen, want telkens werd ergens wel een kamp opgeheven en weer een ander kamp geopend. De regering begreep dat deze situatie niet langer houdbaar was. Er moest één centraal punt komen voor deze Jodse vluchtelingen.

Vluchtelingenkamp op de Veluwe

Aanvankelijk werd gedacht aan een terrein in de buurt van Espeet. Op de Veluwe was immers voldoende ruimte. Maar toen de ANWB van het plan hoorde maakte zij bezwaar. In zo'n mooi natuurgebied hoorde geen vluchtelingenkamp. Ook bij sommige buurtgenoten bestond bezwaar tegen dat vreemde volk. Vooral de protestbrief die Koningin Wilhelmina aan minister Van Boeijen van Binnenlandse Zaken liet sturen maakte veel indruk. Hoewel haar paleis Het Loo op 12 kilometer afstand van het beoogde terrein lag,

werd het door haar als ongewenst beschouwd om op die plek een vluchtelingenkamp te vestigen. Dat was in maart 1939. Het plan voor een vluchtelingenkamp bij Elspeet werd dan ook afgeblazen.

Vervolgens viel de keus op de provincie Drenthe. Staatsbosbeheer bezat in de buurt van Westerbork een flink stuk grond. Niet zo dichtbij dat de inwoners van Westerbork er last van zouden hebben. Voor de kosten van het nieuwe kamp moest de Nederlandse Jodse Gemeenschap borg staan, maar zij werden niet geïnformeerd over de nieuwe locatie voor het kamp. Uiteraard was er weerstand tegen de gekozen open heidevlakte. De meeste twijfel verdween echter door de toezegging dat er naast de houten barakken met verwarming en sanitair, ook eengezinswoningen gebouwd zouden worden. De beloofde bouw van een synagoge, een eigen schooltje en goede medische voorzieningen nam de laatste scepsis weg. Tevens zouden ook de illegaal in ons land verblijvende Duitse Joden een plek in het kamp kunnen krijgen.

Westerbork

Op de troosteloze vlakte van zand en heide, met af en toe een bosje kreupelhout, werd in augustus 1939 begonnen met de bouw van het Centraal Vluchtelingenkamp Westerbork. Het bestuur werd gevormd door de 'Commissie van Toezicht en Bijstand' onder leiding van directeur D.A. Syswerda. Ook andere Jodse en niet-Jodse organisaties waren bij het welzijn van de kampbewoners betrokken. Opperrabbin A.S. Levisson regelde de religieuze zaken in het kamp. Op 9 oktober arriveerden de eerste 22 Jodse vluchtelingen en zij werden gelijk aan het werk gezet. Er stonden wel barakken, maar het interieur ontbrak nog. Zoals beloofd kwam er sanitair, maar de washokken waren open ruimtes, met nauwelijks enige privacy. Om zich te wassen werden voor vrouwen en mannen aparte tijden ingesteld. Binnen de barakken was het weliswaar warm en droog, buiten kon het ongenadig hard waaien. Het zand woei door de kieren. Tijdens regenperiodes was het moeilijk lopen op het modderige terrein. Overal lagen plassen. Contacten met mensen van buiten het kamp waren sporadisch. Men was voornamelijk op elkaar aangewezen. Eind januari 1940 waren er 167 bewoners, maar vanaf februari werd dat aantal groter. Eind april telde het kamp 747 vluchtelingen. De omstandigheden werden er niet beter op. Het beloofde programma voor scholing en ontspanning liet op zich wachten. De mensen begonnen het onderkomen op de heide bij Westerbork steeds meer als een concentratiekamp te ervaren.

Sot volgt

In 1951 koopt de gemeente Harderwijk de boerderij van Martinus Dirksen aan de Smeepoortenbrink (de Paradijspoort). Het college van Burgemeester en Wethouders komt op 10 mei 1957 met een voorstel om het bouwvallige en onbewoonbaar verklaarde pand te verbouwen en te restaureren.

De Paradijspoort voor de restauratie

Hillenius Detmer Ebbens Talens wil de poort huren en daarin een pottenbakkerij vestigen. De kosten van de restauratie worden geraamd op fl. 9.000,-. De huur zou dan fl. 65,- per maand moeten worden, maar de toekomstige huurder wil niet meer dan fl. 40,- per maand betalen. Het college vraagt de Raad het krediet te verlenen en het pand aan de heer Ebbens Talens te verhuren. Het raadslid W. Foppen (VVD) is van mening dat het de

gemeente veel geld gaat kosten. Hij vindt de huur te laag. D.A. Willemsen (P.v.d.A.) is blij dat het pand hersteld wordt. Volgens hem geeft het de stad een ander aanzien, waarvan we plezier zullen hebben. De hele gemeenschap betaalt er iets aan mee. Het voorstel wordt zonder hoofdelijke stemming aangenomen, met de aantekening dat raadslid Foppen heeft tegen gestemd.

OPENING

Pottenbakkerij
„de Paradijspoort”

Woensdag 12 maart
10 uur

☀

Geopend:

Werkdagen 10-17 uur
Woonstagen en zaterdag 13-15 uur

☀

Harderwijk, Smeespoortbrink 38
Telefoon 0 3410-2213

Op 11 maart 1958 vond de officiële opening plaats in het café “De Smeespoort” aan de Smeespoortbrink. In zijn openingstoespraak sprak burgemeester G.J. Numan lovende woorden over de restauratie en deelde mee dat meerdere panden in Harderwijk aangepakt zullen worden. Na hem sprak F.W. Drijver, namens de VVW en het Veluws Museum van Oudheden. Hij hoopte dat tussen de Paradijspoort en het Museum een aangename uitwisseling van toeristen zou groeien.

Vervolgens ging het gezelschap naar de Paradijspoort, waar mevrouw Numan het pand symbolisch opende met een sleutel, die door wethouder Fleurke op een fluwelen kussen in gemeentekleuren gepresenteerd werd. Als dank kreeg de burgemeester van de nieuwe bewoner een tegel van eigen makelij voor de gemeente. Opvallend voor de bezoekers waren de oude tegels achter de schoorsteen, de intact gebleven bedstede en de in stijl gehouden draaitrap. Het geheel was ingericht in Veluwse stijl.

Pottenbakkerij de Paradijspoort

Keramist Ebbens Talens

Hillenius Detmer Ebbens Talens werd geboren in Apeldoorn op 17 april 1919. Zijn grootvader Marten Talens was de oprichter van de Talensfabrieken in Apeldoorn. Zijn vader Hilbrand Reinier Hendrikus Gerhard Talens werd er directeur. Hillenius' moeder heette Antje Elizabeth Ebbens. Hillenius werd keramist. Hij vertoefde in 1939 in Zurich en studeerde in 1941/1943 in Delft. Zijn pottenbakkerij was gevestigd in de "Diggelenkelder" aan de Prinsengracht in Amsterdam.

Hij vestigde zich in 1957 in Harderwijk.

In 1960 vertrok Ebbens Talens naar het buitenland.

Hij overleed op 19 januari 1963 in Le Bonhomme.

Bronnen:

Schilders Nieuwsblad

Veluws Nieuwsblad

17-5-1957, 31-5-1957, 7-3-1958, 14-3-1958, 6-5-1960

16-5-1957, 13-3-1958

Kent u de geheimen van Internet? *OGB Design well*

OGB Design maakt websites met een perfecte koppeling tussen techniek en creativiteit. Op beide onderdelen levert OGB Design uitstekende prestaties. OGB Design biedt de ondersteuning die u nodig heeft en waar u om vraagt.

OGB Design

Meerkoetmeen 42

3844 XR Harderwijk

T: (0341) 433 444

F: (0341) 433 555

E: ogb@ogb-design.nl

*Creative
Webdesign*

Kijk ook eens op www.ogb-design.nl

**Bezoek onze website
www.casaverhuurcuracao.nl
en neem vrijblijvend contact met ons op.**

Een speurtocht naar het Snt Nicolaaskerkhof, de zetelhof Selhorst en de Snt Nicolaaskerk (1)

Martin van het Loo

Vooraf

Meerdere onderzoekers zijn bezig geweest met de veel gestelde vraag: "Waar stond de Snt Nicolaaskerk?" Dat leverde veelal verschillende locaties op. Om meer duidelijkheid te krijgen heb ik alle - mij bekende - archiefgegevens en publicaties verzameld in het Excel-bestand "Onderzoek locatie zetelhof Selhorst - Snt Nicolaaskerk(hof)" 1. Aan de hand van deze gegevens wordt deze speurtocht naar het Snt Nicolaaskerkhof, Selhorst en de Snt Nicolaaskerk gemaakt.

U kunt de speurtocht volgen; het bestand is te raadplegen op de website van Herderewich: herderewich.nl keuze Verhalen over / Gebouwen.

Nadere toelichting over het gebruik van dit bestand staat op het werkblad 'Toelichting', de button links onderaan.

De voetnootnummers in dit artikel verwijzen naar de nummers in de kolom 'Volgnr.', kolom A in het bestand.

Soms zijn er meerdere aanwijzingen die een conclusie ondersteunen. In het kader van dit artikel is het niet mogelijk om alle aanwijzingen te noemen. Daarom kan een conclusie voor u 'wat kort door de bocht' zijn. Als daarover vragen zijn wil ik die graag beantwoorden. Ook (kritische) op- of aanmerkingen zijn welkom. Daarnaast verneem ik graag uw relevante informatie. Uw vragen, opmerkingen en informatie kunt u mailen naar info@herderewich.nl t.a.v. Martin van het Loo.

De speurtocht naar het Snt Nicolaaskerkhof, Selhorst en de Snt Nicolaaskerk gebeurt in 4 stappen:

1. De globale ligging
2. De locatie van het Snt Nicolaaskerkhof
3. De locatie van de zetelhof Selhorst
4. De locatie van de Snt Nicolaaskerk

De globale ligging (1)

Het gebied van Selhorst, Snt Nicolaaskerk en kerkhof is eigendom van het Kapittel van Snt Marie (Utrecht). In archiefstukken wordt vaak "Snt Nicolaes", "sunter Claes" (o.i.d.) vermeld. Meestal wordt hiermee de kerk en/of het kerkhof bedoeld, soms is het een gebiedsaanduiding.

Fig. 1

De eerste vermelding van de parochiekerk, de Sint Nicolaaskerk, staat in een archiefstuk uit 1294¹². Het stuk geeft belangrijke informatie, o.a. dat er toen al twee poorten waren, de ene is de Grotepoort en de andere is de Luttekepoort*, de “parvulam portam”, de kleine poort (* ook St. Nicolaaspoort genoemd). Er worden twee wegen genoemd: de eerste is de huidige Grote Poortstraat-Hogeweg en de tweede weg is de weg via de Luttekepoort naar de parochiekerk². Het kerkhof ligt aan “den weg naar Zelhorst”⁶³, kerk en kerkhof liggen aan “het ganckpad nae St. Jurriënschapel”⁶⁰. Ook wordt deze weg vermeld als St. Nicolaasweg⁷⁵ (zie fig. 1) en Kerkstraat⁶⁹. Het is de route Luttekepoort-Knijptang-Tuinstraat-St. Jurriën.

Conclusie: de globale locaties van Selhorst (3), de Sint Nicolaaskerk (4) en dan ook het St. Nicolaaskerkhof (2) liggen aan de route Luttekepoort-Knijptang-Tuinstraat-St. Jurriën.

De locatie van het Sint Nicolaaskerkhof (2)

Er zijn meerdere archiefbronnen die aangeven dat het kerkhof en het “Lutteke Loe”^{oa51} bij elkaar liggen. De oorspronkelijke betekenis van loe⁵□ of loo, is ‘open plek in het bos’. Het Lutteke Loe is dus een klein(e) bos(strook) met open plekken. Op die open plekken zijn meerdere hoven gevestigd^{oa52}. Op de kaart van Van Deventer⁴ van omstreeks 1560 is langs de Diepe Gracht, Friese Gracht en voormalige Kuipwalgracht een ‘bosachtig’ gebied aangegeven, zie fig. 1. Het Lutteke Loe is al niet meer het oorspronkelijke ‘kleine bos’: er zijn hoven gevestigd en delen van het Sint Nicolaaskerkhof zijn “tho lande gemaakt en bepoot” (met vruchtbomen), 1550⁶⁵en⁶⁶. De omgeving van omstreeks 1550 begint al te lijken op het Friese Grachtgebied met zijn boomgaarden uit de tachtiger jaren van de vorige eeuw!

Het begijnenhuis staat op³ het kerkhof, de begijnen wonen bij⁴⁰en⁴□ het kerkhof en in de Kerkstraat “omtrent⁶⁹ het St Nicolaaskerkhof”. In 1499⁷⁵ ligt “een hof aan de St Nicolaasweg, naast Alijt van Heuckelum de Begijne t.e.z. en de Begijnenweg t.a.z.”. De Kerkstraat, de St. Nicolaasweg (fig. 1) en de weg naar Zelhorst⁶³ zijn namen voor dezelfde weg. De St. Nicolaasweg en Begijnenweg zijn kennelijk verschillende wegen. Een archiefstuk uit 1511⁷⁹ geeft een aanwijzing waar de Begijnensteeg ligt: “een hofje voor Sint Nyclaespoirte* (= de Luttekepoort) bij de Beghynenstege”.

(* De Begijnensteeg ligt dus niet voor de Smeepoort, m.a.w. de steeg is niet de huidige Frisialaan).

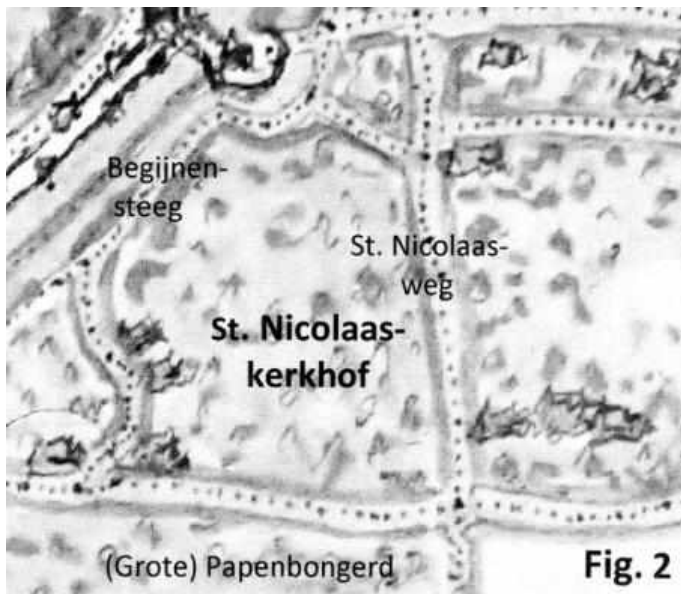
De Begijnensteeg moet de weg zijn die Van Deventer ca. 1560 tekent ter plaatse van de ongeveer- huidige Friese Gracht-Elleboogsteeg, zie fig. 1.

In 1456⁴⁷ is “een stuk lands gelegen tussen sunter Claes en sunte Jberien, geheten Willam Papen bongert”. De (Grote) Papenbongerd ligt tussen het Hogepad ter plaatse van de Plantagekerk en de Frisialaan, zie fig. 1. Dat betekent dat “sunte Claes” ten noorden van de Frisialaan ligt.

Samenvattend:

- Het St. Nicolaaskerkhof ligt aan de route Luttekepoort-Knijptang-Tuinstraat-St. Jurriën.
- Het kerkhof (en kerk), “sunte Claes”, ligt ten noorden van de Frisialaan.
- De begijnen wonen op (bij⁴⁰ en ⁴ en omtrent ⁶⁹) het Snt Nicolaaskerkhof; aangenomen mag worden dat de begijnen aan/nabij de Begijnenweg/ -steeg wonen.
- Een hof ligt naast de (woon?)plek van een begijn aan de St. Nicolaasweg en de Begijnenweg.
- De Begijnenweg/ -steeg is ongeveer de huidige Friese Gracht-Elleboogsteeg.

Conclusie: Het Snt Nicolaaskerkhof ligt in het gebied Friese Gracht-Knijptang-Tuinstraat-Frisialaan, zie fig. 2.

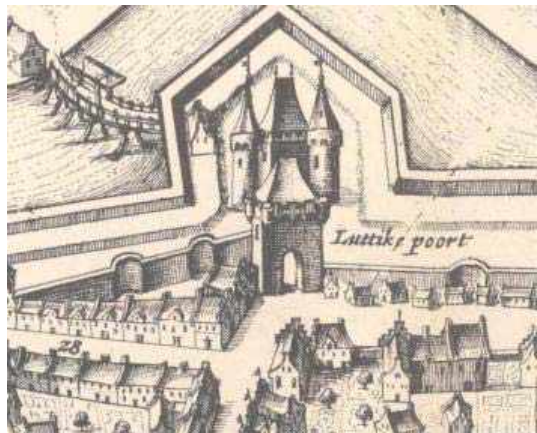

Het vervolg van de speurtocht, en dan naar de zetelhof Selhorst en de Snt Nicolaaskerk, verschijnt in het volgende nummer.

In het artikel over de "Veldnamenfietsocht" in het Vittepraetje van september 2015, trof ik een intrigerend zinnetje aan over de oorsprong van de naam voor de Luttekepoort. Er staat: "ook een kleine poort, de Luttekepoort". Luttel is, met zijn Engelse broertje 'little', 'klein'. Omdat even verder de Grote Poort stond is het een logische veronderstelling maar onjuist.

In "Hardericum Antiquum ofte Beschrijvinge der Stadt Harderwijkck" beschrijft de stadssecretaris Mr. Jhan Schrassert in 1730 de Luttekepoort als volgt: "Waar van verre de aller pragtigste voor den jaare 1673 is geweest de Lutticke ofte Nicolaaspoort; aldus genoemd naar de oudste Moeder-Kerck van Nicolaas, welke eertijds daar buiten heeft gestaan: nademaal sij het oog van alle Vreemdelingen in verwondering trock door drie over-fraaije Torens besijden malkander staande, soo hoog dat een middelmatig Dorp aan yder van de selve genoeg sou hebben, om daar mede te proncken: behalve een Toren van dicke bestaltenis op de wijze van een Burgt (die nog staat) ende nog een ander van stomper gedaante: wiens wederga men dienvolgens nergens vind, als te Angiers in Vranckrijck, daar geseit werd insgelijks een diergelijkke Poort met drie Torens te sijn. Dat buyten dese Lutticke-Poort wel eer een Boschje heeft gestaan, 't welck daar na tot Hoven is gemaakt, schijnt hier uit te volgen, dat seeckere plaats aldaar nog huyn den dage de naam draagt van het Lutticke-Loo."

De oude naam voor die poort was Nicolaaspoort omdat je via die poort naar de Snt Nicolaas-kerk ging. Die voormalige parochiekerk stond omstreeks een slingerworp, van de lepelblijde of slingerarm met een bereik van wel 400m, buiten de Nicolaaspoort aan de weg naar St. Jurrien. Toen die kerk zijn status verloor en de huidige Grote Kerk de parochiekerk werd verloor die poort zijn naam en werd het Luttekepoort, de poort naar het Luttik Loo, een bosje dat net buiten de stad voor die poort stond.

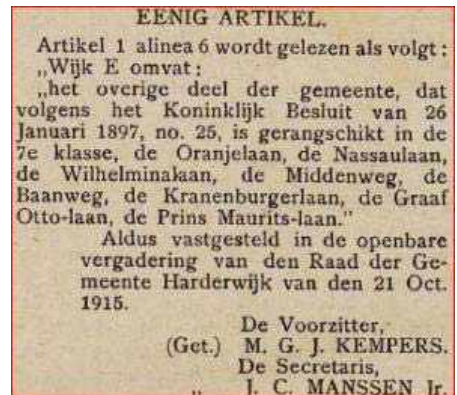

Noot redactie: Zie ook het artikel hiervoor over de Snt Nicolaas-kerk.

In de laatste maanden van 1915 moet de gemeente de nodige inspanningen leveren om te voorzien in de bouw van een aantal woningen ten behoeve van de aanwezige Belgische gezinnen. De woningen, eenvoudige houten bouwsels, zijn gepland in de omgeving van het station waarvoor 1 ½ ha van de gemeenteweide moet worden afgestaan. De boerenbond Ons Belang schrijft een brief omdat zij heel niet content is met deze gang van zaken. Maar de voorbereidende maatregelen gaan door. Uiteindelijk is dit jammer van het werk, want na een maand wordt de burgemeester van zijn functie betreffende deze plannen ontheven en komt de verantwoordelijkheid bij het Centraal Comité in Den Haag te liggen. De gemeente heeft ook meer grond aangekocht dan voor de bouw van een artilleriekazerne nodig was. Omdat deze plannen door de regering afgewezen zijn, zit de gemeente met een strop. Het bericht dat de grondaankopen nu niet doorgaan wordt echter door de krant De Harderwijker tegengesproken. Er verschijnt een nieuw plan voor woningbouw voor de Belgen, nu voor vijf barakken op een terrein aan de Beukenlaan, eigendom van de heer J.H. Goosens en zijn zuster. Elke barak moet plaats bieden aan 20 gezinnen. Het Beekhuizerzand is hiervoor ook in beeld geweest, maar dit gaat nu blijkbaar niet door.

Er wordt vergaderd over de naamgeving van enkele nieuwe straten. De weg vanaf het station langs de spoorlijn, in oostelijke richting, gaat Prins Mauritslaan heten. De weg die vanaf deze laan weer richting de grindweg loopt (de tegenwoordige Mecklenburglaan) gaat Graaf Ottolaan heten, terwijl voor deze grindweg de naam Kranenburgerlaan wordt voorgesteld.

Dit werkt ook door in de plaatselijke politieverordening. In de buurt van het punt waar de laatste twee wegen samenkomen, staat het huis/annex café van Beert van Beekhuizen en Hendrikje Arendsen. Al diverse keren is er onenigheid geweest tussen de eigenares en de gemeente over een overtreding van de wet. Op dit adres mogen op bepaalde tijden geen consumpties worden verkocht, die daar dan meteen genuttigd worden. Een agent van politie heeft dat, met succes, wel eens geprobeerd en daardoor dus eigenlijk een overtreding uitgelokt. Er is al een paar keer een boete uitgedeeld en nu wordt het een korte gevangenisstraf voor de vrouw. Op een ingediend verzoek of het nog één keer met een boete kan worden afgedaan wordt afwijzend beschikt.

Meerdere personen moeten voor de rechter verschijnen. Drie moeders uit Harderwijk krijgen een boete van fl. 1.- of een dag hechtenis, omdat zij hun schoolgaande kinderen met emmers garnalen hebben laten slepen. Als dit enige tijd later weer gebeurt wordt zelfs van kindereexploitatie gesproken.

Ch.L. v.d. P. (waarschijnlijk Charles Louis van de Pitte) krijgt fl. 2.- boete of 7 dagen tucht-school wegens stroperij.

Ook Gerrit Hoeve, Aart Jansen en Peter Schriever hebben zich hieraan schuldig gemaakt; in dit geval gaat het om mos en dennenaalden.

Op de Zwarteweg naar het kamp wordt een Hollandse militair in de rug aangevallen en beroofd. De bewusteloze militair belandt in het ziekenhuis, terwijl de aanvallers met een geldbedrag van bijna fl. 150.- verdwijnen.

Een zekere M.J.H.F. (Foppen), "kledermaker" van beroep, heeft onderdak verleend aan een vreemde, in dit geval een Belg, terwijl dit niet is toegestaan. Hij gaat in beroep omdat hij de regels onduidelijk vindt. En met succes, want er wordt besloten dat alle zaken, die vóór de ingangsdatum van de wet hebben gespeeld, niet worden vervolgd.

Er is af en toe ook sprake van een ontvluchting bij de Belgen. Een zekere J. Louw heeft hierbij hulp verleend en als straf wordt hij veroordeeld tot verbanning uit Harderwijk.

— De deze week door de Nieuw- jaarscommissie gehouden collecte heeft opgebracht:	
Harderwijk	f 119.84
Hierden	" 59.80.
Tonsel	" 14.06.
Totaal f 193.69.	
In 1914 was de opbrengst:	
Harderwijk	f 159.67.
Hierden	" 53.65.
Tonsel	" 24.27.
Totaal f 237.59.	
Alzoo dit jaar f 43.90 minder.	

De Nieuwjaarscommissie plaatst een advertentie voor de levering van erwten, gort en spek voor de uitdeling aan de allerarmsten, zodat op Oudejaarsdag de behoeftige ingezetenen van een maaltijdpakket voorzien kunnen worden. De collecte voor dit doel heeft nu overigens bijna fl. 44.- minder opgebracht dan een jaar eerder.

Aanbestedingen

Bij de VIe Infanteriebrigade wordt het weghalen van spoeling en aardappelschillen aanbesteed. Voor het vervoer van privaatmest vanuit het Interneringskamp schrijft G. Nagelhout in voor een bedrag van fl. 1.10 per vracht, maar de gunning is aan P. van de Poppe voor fl. 1.-.

Als er eens per twee weken toelagen worden uitbetaald aan de vrouwen van de Belgen is dit in de stad bij de zakenlieden zeker te merken. Het gaat begin november om een bedrag van fl. 3.326.15 aan 528 vrouwen.

Zondag 7 november is er een delegatie van 1200 Belgen in het kamp om hun overleden makers te gedenken. De krant meldt dat er duizenden toeschouwers zijn. Een feestelijk

ker aangelegenheid is het als op 15 november de naamdag van de Belgische koning wordt gevierd.

In ons land is het op 23 november 25 jaar geleden dat de toen 10-jarige prinses Wilhelmina door het overlijden van haar vader in naam koningin werd. Of er onder andere omstandigheden wel aandacht aan zou zijn besteed, is niet duidelijk maar door de oorlogsomstandigheden lijkt het beter dit "jubileum" stilzwijgend voorbij te laten gaan. Het wordt niet als passend gezien als de mensen hiervoor op kosten worden gejaagd. Er is trouwens becijferd wat de oorlog aan alle landen kost en dat levert het schrikbarende bedrag van 216 miljoen gulden per dag op, om dan nog maar te zwijgen over het haast niet te beschrijven menselijk leed.

Diakenen van de Hervormde Gemeente vinden twee biljetten van fl. 25.- in de collectezak. Zij zijn blij met dit vorstelijke bedrag.

HARDERWIJK. Diakenen van de Ned. Herv. Kerk verzoeken ons mede te deelen, dat zij i.l. Zondag 2 biljetten van f25.— in een der collectezakjes gevonden hebben. Dank aan den milden gever.

Er komt een nieuwe predikant naar Harderwijk, ds. J.W. van de Bosch uit Oulemborg. Op 28 november doet hij zijn intrede in de Gereformeerde Kerk.

In de vacatures in deze gemeente voor de kerkenraad worden o.a. gekozen G. uit de Bosch, W. Wielenga en D.C. Tiemens.

Ook bij de andere kerkgenootschappen moet worden voorzien in aanvulling van diverse colleges. In de Hervormde Gemeente gaat het over notabelen, ouderlingen en diakenen. Een kerkelijke kiesvereniging adviseert de stemgerechtigden te kiezen voor de aftredende heren J.H. Goosens en R. Stofberg als notabel. Zij krijgen dan ook voldoende stemmen, resp. 98 en 78. J. van Zalingen, die ook aftredend is, krijgt er 73 en ook hij mag weer zitting nemen. De leden van de kerkenraad worden hier gekozen door een kiescollege. Bij een gehouden stemming blijft dit onveranderd. En zo worden op 1 november elf mannen gekozen die gemachtigd zijn de leden van de kerkenraad te kiezen. Zij kiezen de heren A. Klaassen en F. Lieben tot ouderling en diaken, maar Lieben bedankt in verband met zijn drukke werkzaamheden. Hij is o.a. waarnemend directeur van de Visafslag.

— Brandweer. B. en W. hebben aangesteld bij de Gemeentelijke Brandweer tot: onderbrandmeester H. M. Dirksen, bode P. L. Batteveld, pijpregeerder G. van Dijk, lantaarndrager R. Fiegen en H. Klaassen en R. Vermeer, brandmeester A. W. H. Zikking, onderbrandmeester C. C. J. Huberts en J. van Veldhuizen, pijpregeerder D. J. Verbeek, slangen­drager H. G. van Aken en L. J. Schuuring, bedienaar van het opzetstuk E. G. Kleintunte en A. Jansen, terwijl door hen zijn ontslagen: H. Dirksen als bode, H. M. Dirksen als lantaarndrager, K. Raaijen als pijpregeerder, H. G. van Aken als bedienaar van het opzetstuk, E. G. Kleintunte als slangenbewaker en A. Jansen als lantaarndrager.

Voorts hebben B. en W. de noodige orders gegeven tot herstelling van de brandschellen en uitbreiding van het aantal daarvan ten behoeve der vrijwillige Brandweer.

De personeelsbezetting bij de brandweer ondergaat veel wijzigingen.

Vertrek, afscheid, pensioen, salaris

De heer D. Berends vraagt ontslag als ambtenaar van de Burgerlijke Stand. Het hoofd van school A, de heer A. Wisse, neemt afscheid van het lager onderwijs én van Harderwijk. Hij is benoemd als hoofd van een school voor U.L.O., zowel voor jongens als meisjes, in Leiden. Ook onderwijzer A. Vermeer verlaat school A, om van zijn rust te gaan genieten. Hij krijgt een pensioen van fl. 840.-, zo is te lezen. Een dergelijk bericht in de krant is nu onvoorstelbaar, maar toen was het heel gebruikelijk. Zo krijgt de weduwe van werkmans Lubbert Beelen fl. 117.- per jaar. H. Dalhuisen, eerder ook verbonden aan school A, krijgt een rijks­pensioen van fl. 760.-. Deze bedragen vallen enigszins in het niet bij de fl. 2500.- per jaar, die als militair pensioen toegekend is aan de officier van gezondheid 1^e klasse A van de Moer. Daar zal de conciërge in vaste dienst van school E niet aan toe komen, ondanks een salarisverhoging tot fl. 3.25 per week. Meerdere ambtenaren bij de gemeente krijgen voor het extra werk in verband met de Belgen wel een iets hoger salaris of een gratificatie. In de raad wordt ook geconstateerd dat het salaris van de politieagenten echt omhoog moet. Overigens is de politiemacht veel te klein voor de gemeente, zo is te lezen. Maar er zijn natuurlijk ook andere dingen noodzakelijk, zoals meerdere telefoon­aansluitingen in het gemeentehuis.

Vertier voor de kinderen in Hierden wordt aangeboden op het daar georganiseerde schoolfeest van 21 oktober.

— Te Hierden werd Donderdag in de school het jaarlijksch schoolfeest gehouden. De kinderen werden op allerlei versnappingen onthaald, terwijl een tombola de feestvrugde verhoogde. Blijde gezichten en opgewekte liederen gaven er blijk van, hoe ieder het zou betreuren, indien met dit oude gebruik gebroken werd.

De Commissie, bestaande uit de heren, W. van de Bunte, J. van 't Slot en R. Wouters, door wier hulp het feest mogelijk werd, kan met voldoening op haar arbeid terug zien.

De pas opgerichte Gemengde Zangvereniging geeft een uitvoering, waarvan de krant verslag doet. Er moet wel rekening mee worden gehouden dat het de eerste uitvoering is. In de Gereformeerde Kerk geeft de blinde organist H.J. Kruihof een orgelbespeling.

De najaarsveemarkt mag zich nog wel in aanvoer verheugen. Voor een kalfkoe wordt een prijs van fl. 175.- genoemd. De bevolking kijkt uit naar de aanvoer van goedkoop vlees. Als dit eerst niet aankomt wordt de schuld bij de onbetrouwbare dienstregeling van de Centraal Spoorweg gelegd. Broodkaarten zijn ook in trek. Door 904 gezinshoofden zijn kaarten aangevraagd voor 5537 personen. De melkprijs stijgt met 2 cent per liter en ook de eieren worden steeds duurder; ze doen nu al fl. 12.- per 100 stuks. Verder schiet de prijs van eikels omhoog. Bij A. Lokhorst in Hierden worden ze opgekocht. Was er eerst sprake van fl. 1.- à fl. 1.25, oplopende naar fl. 2.20, nu worden er al bedragen van fl. 6.- voor een mud genoemd.

Of de woningprijzen stijgen of dalen valt niet meteen te constateren. Wel kan de familie Van Mentz (Abraham van Mentz woont als koopman in Londen) een aardig bedrag tegemoet zien, als maar liefst 26 verhuurde panden worden geveild, op locaties door de gehele stad heen.

Voor de Familie VAN MENTZ:

26 Huizen met Erven

en verder aanbehooren te Harderwijk in de Donkerstraat, Bruggestraat, Kerkstraat, aan de Friesche Gracht, aan de Tuinstraat, Groote Marktstraat, in de Nonnenstraat, Keizerstraat, Molenstraat, aan de Scheepssingel, in de Kromme Oosterwijk, Hoogstraat, en Kleine Marktstraat, en .

Er wordt een lijst gepubliceerd van personen die gekeurd zijn voor de Landstorm. Liewe van Polen staat onterecht als afgekeurd vermeld. Later wordt dit gerectificeerd.

In Pius is zuster Angela overleden. De overige zusters bedanken voor het meelevens.

In de Burgerlijke Stand is de geboorte vermeld op 4 november van Hendrik, zoon van Jan Vrijhof en Evertje Schriever. De heer en mevrouw Ten Broek-Wesselo melden de geboorte van hun zoon Ruurt Pieter.

Geboren:
RUURT PIETER,
Zoon van A. C. W. TEN BROEK en
G. E. TEN BROEK-WESSELO.
Harderwijk, 19 November 1916.

Sprietje !
De kooi is gereed. Komt terug,
anders kruip ik er in.
K. L. I. P.

Een huwelijk dat op 17 november eerst 's morgens niet voltrokken kon worden, omdat de moeder van de bruidegom niet aanwezig was, kan 's middags wel doorgaan, nadat zij met een auto van huis is gehaald. Op de bewuste datum zijn wel vijf bruidsparen getrouwd, zodat niet te zeggen is over wie dit gaat. De advertentie, gericht aan Sprietje, maakt ook nieuwsgierig, zeker naar de afloop.

Tot slot nog een nieuwjaarswens van H.J. van de Weijer, die borstelmaker is, een nu bijna uitgestorven beroep.

H. J. VAN DE WEIJER,
Borstelmaker.
p. f.

21-1-1893: Gemengd nieuws.

Blois van Treslong bestrijdt het ontwerp der Commissie tot droogmaking der Zuiderzee.

4-2-1893: Verslag van de Raadsvergadering van 27-1-1893.

Voorstel van B. en W. om de steenglooiing in de Wellen aan de kop van de Zeebrug tot het tegenwoordige eindpunt door te trekken met aanplemping van het daarbinnen gelegen terrein; welk werk wordt geraamd op fl. 4260.-.

Daar evenwel de aanwinst van land en de vermoedelijke meerdere opbrengst van grasgewas daarmee niet in verhouding staan, wordt het raadzaam geacht dit werk niet uit te voeren, doch voort te gaan met de puinbestorting in en de geleidelijke landaanwinning bij het oostelijk Bruggegat.

4-2-1893: De visserij en de droogmaking der Zuiderzee.

Het Hoofdbestuur der vereniging ter beoordeling van de Nederlandse Visserij heeft gemeend gegevens te moeten verzamelen om aan te tonen het belang, dat de Zuiderzeevisserij heeft bij bestending van de tegenwoordige toestand.

De Burgemeesters van de visserijgemeenten rond de Zuiderzee wordt een aantal vragen voorgelegd.

1-4-1893: Verslag van de Gemeenteraadsvergadering van 30-3-1893.

pt.6a. Goedgekeurd het voorstel van B. en W. om de Molenwal voor één jaar ing. 1 mei e.k. weer onderhands te verpachten aan J. Foppen, alhier voor fl. 24.-.

13-5-1893:

Naar wij vernemen zal de staatscommissie voor het vraagstuk der droogmaking van de Zuiderzee 16 en 17 dezer een bezoek brengen aan verschillende havens langs de Zuiderzee in verband met een onderzoek naar de belangen der scheepvaart en der visserij.

27-5- 1893: Droogmaking der Zuiderzee (Samenvatting van het artikel.)

Rapport uitgebracht door Mr. J. Thiebout, Jules van Hasselt, H.M. Hartog en N.S. Rambonnet.

1. Waterkeringen. De bedijking langs Dronthen met de IJsseldijk geeft onvoldoende beveiliging.
2. Waterlossing. Bepaalde bemalingen kunnen vervallen. Sommige waterlossingen worden verbeterd.
3. Sibbemesting en overstroming. Nadelen voor buitendijks gelegen gronden.
4. Scheepvaart. Bepaalde havens worden beter bereikbaar, echter soms via een langere weg.

5. Invloed op de kuststreek.

Zowel positieve als negatieve gevolgen van de droogmaking.

Bovenstaande wordt gedeeltelijk met berekeningen ondersteund.

3-6-1893:

Een deel der Zuiderzeecommissie heeft Urk bezocht. Wat kan men daar meer te weten komen dan wat men reeds op de vaste wal kon bestudeeren? Heeft de commissie voldoende geld ter beschikking voor zulke plezierreisjes? (Samenvatting)

24-6-1893:

Van Maandag op Dinsdag is op een half uur gaans van de stad op de Zuiderzee (de z.g. Knaar) gezonken de tjalk "De drie gezusters", komende van Rotterdam en bevaren door de schipper Meijer uit Wildervank, inhoudende 31 last steenkolen voor de gemeentelijke gasfabriek. Naar men verneemt waren schip en lading verzekerd. De opvarenden zijn gered door de visser J. Kok.

15-7-1893: Overveluws nieuws.

In de gisteren gehouden zitting van de raad dezer gemeente, zijn in handen gesteld van de leden Greven, Veen Valck en Van Daalen een adres van K. Foppen Sr. om bij het einde der pacht van het visrecht in de stadsgrachten, deze pacht voor 6 jaren à fl. 20.- per jaar, ondershands voort te zetten, daar hij voornemens is daarin jonge vis te poten en ongaarne een derde van de vruchten van zijn arbeid wenst te laten plukken.

22-7-1893:

Maandag tegen de avond werd in zee de vissersschuit HK 120 door de bliksem getroffen, die het bovenste gedeelte van de mast verbrijzelde. De vergezellende schuit HK 20 sleepte haar naar de haven. Van de drie opvarenden had niemand enig letsel bekomen.

29-7-1893: Overveluws nieuws.

Harderwijk, 28 juli. Gisteren bracht de derde afdeling der staatscommissie tot onderzoek van de plannen ter drooglegging der Zuiderzee, bestaande uit 11 leden, onder welke de heren Mrs. Rahusen, Sckes en Smeenge, een bezoek aan deze gemeente, teneinde de plannen nader te toetsen aan de belangen der visserij en van de scheepvaart. Na twee uren confereren, het horen van deskundigen en bezichtiging van de visserswijk, vertrok de commissie per rijtuig naar Elburg.

29-7-1893:

Deze nacht is alhier het lijk aangebracht van de bejaarde visser Willem Petersen Kzn., die gisteren, terwijl hij in de Ketel bij Kampen bezig was om met behulp van zijn knecht zijn vaartuig vlot te krijgen, te water viel en verdronk. Dit ongeluk moet worden toegeschre-

ven aan vermoeidheid van W.P., die zich geruime tijd aan de voorsteven van zijn vaarttuig had vastgeklemd, doch voordat zijn knecht bij hem kwam, zich moest laten vallen.

29-7-1893: Advertentie.

Ten overstaan van nots. Mr. Neeb en Van Osselen zal op zaterdag, 12 augustus 1893 bij inzet en acht dagen later bij toeslag telkens des middags om 12 uur in Hotel Ducroix te Harderwijk worden geveild en verkocht :

Het in uitnemende staat verkerende overdekte tjalkschip "De Aleida Geertruida", gebouwd in 1889, groot 25 last, circa 111 kub. meter, 71 ton, met staand en lopend want, lier en verdere volledige inventaris en gereedschappen, bevaren geworden door schipper F.J. Ypenburg, benevens een jol of boot liggende in de haven te Harderwijk.

Betaaldag 1 september 1893.

12-8-1893: Advertentie. Bericht van Inzet.

Het overdekte tjalkschip "De Aleida Geertruida", gebouwd in 1889, groot 25 last, 39 ton (en niet 71 ton, zoals vroeger is vermeld), met staand en lopend want, lier, volledige inventaris en gereedschap, liggende in de haven van Harderwijk is bij inzet en hoging gebracht op fl. 1090.-.

Bij de toeslag op zaterdag 19 augustus a.s. in hotel Ducroix te Harderwijk zullen mede worden verkocht :

1 kuil, 24 anjovisnetten, 5 dreggen met trossen en een turfkar.

Betaaldag 1 september 1893.

Inlichting en hogingen ten kantore van Mr. J.F. Neeb, notaris te Harderwijk.

19-8-1893: Verslag Gemeenteraadsvergadering d.d. 17-8-1893

Adres van K. Foppen om de pacht van het visrecht in de stadsgrachten van 1-7-1895 voor 6 jaar ondershands voort te zetten voor fl. 20.- per jaar. Conclusie: verzoek inwilligen onder voorwaarde, dat reeds terstond met het inpoten van vis wordt aangevangen.

26-8-1893: Overveluws nieuws.

Ten overstaan van de notarissen Mr. Neeb en Van Osselen is zaterdag 19 augustus j.l. in het openbaar verkocht : een tjalkschip, genaamd "De Aleida Geertruida" en bevaren geweest door F.J. Ypenburg, aan L. Honing Kzn. te Huizen voor fl. 1300.-.

26-8-1893:

Onze beurtschepen varen m.i.v. 1 september a.s. slechts 2 malen op Amsterdam vice-versa en wel 's maandags en donderdags: van hier telkens namiddags 4 uur, van Amsterdam telkens namiddags 2 uur. Deze regeling duurt tot 1 juni.

7-10-1893:

Schipper T. v.d. Zande, met zijn schip liggende in de Braak aan 't Kalf, haalde aldaar het lijk op van zijn zoon Frederik, die na een driedaagse afwezigheid, waarschijnlijk reeds vrijdag is verdrongen.

28-10-1893:

De Harderwijker visser Arie Klaassen Kzn. heeft vrijdagmorgen hier aangebracht in zijn botter, de schipper T.P. Fekkes met vrouw, 2 kinderen, 2 knechten en een dienstmeid, welke personen hij in zee had aangetroffen in een bootje, waarin zij gevlucht waren uit hun gezonken tjalk "Jantina Maria", beladen met steenkolen, komende uit Ruhrort en bestemd naar Bolsward. Klaassen heeft de schipbreukelingen voorzien van droge kleren en voedsel, terwijl zij door bemiddeling van de burgemeester hedennacht een onderkomen hebben gevonden in het militair tehuis. Naar men veronderstelt ligt het wrak tussen Urk en Marken. Hulde aan Klaassen voor zijn nobele daad !

18-11-1893: Gemengd nieuws (samenvatting)

Het Bestuur der Zuiderzeevereniging acht het bestaan der vereniging niet overbodig geworden door de instelling der Staatscommissie.

Zodra de Staatscommissie haar rapport heeft ingediend zal een Algemene vergadering worden uitgeschreven.

De geldelijke toestand is niet gunstig. Dit wordt met cijfers toegelicht.

2-12-1893: Overveluws nieuws

Gisteravond stak plotseling tegen half zes een hevige wind uit het noorden op gepaard gaande met een hagelbui. Zo hevig woedde de storm, dat het havenlicht uitwoei, waardoor verscheidene vissers misleid werden. Zo zijn een paar botters tegen het strand van de wellen aangedreven en spoedig lek geraakt. Tegen 10 uur bedaarde gelukkig de storm en is men er in geslaagd de schepen vlot te krijgen en de haven in te slepen. Aan één der vaartuigen is nogal averij gekomen. Persoonlijke ongelukken hebben gelukkig niet plaats gehad. Zodra toen men hoorde, dat het havenlicht uitgewaaid was, heeft de architect zich met de havenmeester naar de mond der haven begeven en is men er in geslaagd aldaar een ander seinlicht te plaatsen, waardoor verdere ongelukken voorkomen zijn. Verder is van de katholieke kerk een stuk van het dak gewaaid en bij de heer V. een stuk van de schoorsteen.

9-12-1893: Overveluws nieuws.

Bij de geweldige storm in de avond van 1 december hebben een 5-tal vissers uit onze gemeente, allen vaders van betrekkelijk grote gezinnen door het stranden hunner schuiten grote schade geleden. In de tegenwoordig gedrukte toestand der visserij is het hun

onmogelijk zonder enige hulp in hun dagelijkse behoefte te voorzien; en volgens nauwkeurig gedaan onderzoek kan hun schade op 350 gulden geschat worden.

Nu heeft zich een commissie gevormd om die mensen te helpen, bestaande uit de heren Mr. D. van Meurs, R. Veen Valck, ds. Ten Kate, ds. Spoel, Stute, Lammerts en Boombergen.

In de volgende week zal een lijst rondgaan om bijdragen in geld in te zamelen, terwijl ook elk lid der commissie die gaarne voor de slachtoffers van de storm zal ontvangen. Moge menig liefdadig hart tot geven geneigd worden. Het geldt hier een dringende behoefte in ons midden.

9-12-1893: Ingezonden brief.

Mijnheer de Redacteur,

Beleefd verzoekt ondergetekende een kleine rectificatie van 't bericht, voorgekomen in Uw j.l. zaterdag verschenen weekblad, aangaande de storm op 1 december. De toedracht der hieruit voortgevloeide noodlottige gevolgen is deze: Door de hevige wind is het havenlicht uitgewaaid; wat niet te verwonderen is, daar deze lantaarn van dezelfde constructie is als de andere hier in de stad aanwezig, die ook blijk gaven tegen dergelijke depressie niet bestand te zijn. Misleid door 't tweede licht kwamen de binnenkomende schepen in plaats van binnen de haven op de dijk terecht, wat gevolgd werd door jammerende kreten en geroep om hulp.

De havenmeester H. Foppen begreep, dat hier spijkers met koppen geslagen moesten worden, daar anders voor de nog aankomende schepen het onheil niet te overzien was. In overleg met schipper Jansen en op raad van G.A. Schaftenaar werd besloten diens zeelantaarn aan het havenlicht te bevestigen en, om hem zo doelmatig mogelijk te maken, hem te omwinden met dun vlaggedoek (rood). 't Resultaat hiervan was uitstekend, daar het geïmproviseerde licht aan zijn doel beantwoordde. 't Bevestigen van die lantaarn ging echter met grote moeite gepaard, daar de stenen aan het havenhoofd om hun gladheid van hagel en sneeuw zo te zeggen onbegaanbaar waren. Kruipende dan ook hebben de personen H. Foppen, G.A. Schaftenaar en J. Bruinink Wzn. de kop der haven bereikt, waarna eerstgenoemde, stevig vastgehouden door de anderen de paal beklom en de lantaarn vastsjorde. Hieraan is 't te danken, dat de andere schepen zonder averij konden binnen komen en geen mensenlevens meer in gevaar werden gesteld of belangrijke schade kon worden geleden.

BESTUUR

Voorzitter:	Matty Moggré	voorzitter@herderewich.nl	0341-417460
Secretaris:	Jan E. Mons	secretaris@herderewich.nl	0341-420420
Penningmeester:	Karel Kok	penningmeester@herderewich.nl	0341-427195
Leden:	Martijn Pijnenburg		06-15679919
	Leendert Karssen	leenkarssen@soloon.nl	0341-418250
Huismeester:	Karel Kok	huismeester@herderewich.nl	0341-427195
	Wim Petersen		0341-557470

WERKGROEPEN

Archeologie:	Henk Hovenkamp (coördinator) Jeroen Dielemans	archeologie@herderewich.nl	06-53352537 06-30335335
Commissie Naamgeving:	Niek de Jong		0341-421342
Monumentencommissie:	Piet Stellingwerf		0341-552342
Genealogie:	R. Uittien-Jacobs (voorzitter) G. Verwijs-ten Hove C. Bruinink-Visser S.M. Jacobs-Zuurveld E. Numan-Bouwman Mevr. W.C. Melius T. Hop Karel Chr. Uittien Coos Bleumink	genealogie@herderewich.nl	0341-414431
Kroniek van Harderwijk:	Wietse Hummel		
Hierden:	Evert Jacobs Hans Timmer Aalt Boonen	hierden@herderewich.nl	0341-451589
Ledenadministratie:	Ben Schuchard	ledenadministratie@herderewich.nl	
Ornamenten Kunst-wacht:	Karel Uittien (foto's) Niek de Jong (tekst) Coos Bleumink (operator)		0341-414431
Redactie Vittpraetjje:	Ed van der Heijden (redacteur) G. Verwijs-ten Hove (eindredacteur)	redactie@herderewich.nl	0341-417782 0341-420693

Coördinator vrijwilligers Vischpoort	Rolf Lanting	rolflanting@solcon.nl	0341-413378
Webmaster:	Otto Büttner (OGB Design)	webmaster@herderewich.nl	0341-433444
VERSPREIDING VITTEPRAETJE			
Verspreidingsteam	W. Buitenhuis B. Companjen K.Chr. Uittien	Bleek 56 Hoorndreen 9 J.P. Heyelaan 58	0341-412735 0341-417450 0341-414431
01-Stadsweiden 1	C. Bleumink	Bunschotenmeen 67	0341-422716
02-Singerbos	Mevr. H. Kappers	Klaproosmeen 75	
03-Wittenhagen/Veldkamp	Mevr. C.G. de Vries	Rooseveltlaan 24	0341-426732
04-Binnenstad	Mevr. A. E. Beute-Oskam	Sneepoortenbrink 17	0341-416263
05-Stadsdennen	Mevr. S. Stratingh	Mandenmakersstraat 139	0341-881451
06-Stationslaan	B. Companjen	Hoorndreen 9	0341-417450
07-Zeebuurt	W. Petersen	Bruggestraat 23	0341-557470
08-Hierden	L. Kaandorp	Reigershofweg 4	0341-451635
09-Ermelo	T. Goossens	De Acht Schepel 18	0341-554276
10-Frankrijk	B.A.M.M. van de Voordt	Kuulekamp 6	0341-419615
11-Drielanden 1	N.C.R. de Jong	Beethovendreef 13	0341-421342
12-Centuurbaan	P.J. van Wageningen	Mecklenburglaan 84	0341-413617
13-Stadsweiden 2	C.Th. van der Heijden	Bunschotenmeen 21	0341-420971
14-Vissersbuurt	A. Jansen	Luttekepoortstraat 186	06-22722089
15-Friese Gracht	W. Stratingh	Scheepssingel 28	0341-413533
16-Uitzonderingen	K. Chr. Uittien	J.P. Heijelaan 58	0341-414431
17-Drielanden 2	H. van de Greijn	Bakenbergerhout 41	0341-410150

Alle personen zonder vermelding van een e-mailadres zijn te bereiken via info@herderewich.nl

Word lid van HERDEREWICH!

Wat kost het lidmaatschap?

De contributie bedraagt € 17,50 per jaar. Leden ontvangen het verenigingsblad "Vittepraetje" gratis. Zij hebben tevens kosteloos toegang tot de lezingen en ontvangen andere historische uitgaven van de vereniging met korting.

U kunt lid worden door het insturen van onderstaande kaart aan:
HERDEREWICH, Postbus 210, 3840 AE Harderwijk.

Of u stuurt een e-mailtje met onderstaande gegevens naar:
info@herderewich.nl

Heer/ Mevrouw

Naam:

Adres:

Postcode: Woonplaats:

Telefoon:

E-mailadres:

wil lid/ donateur worden van de Oudheidkundige Vereniging HERDEREWICH
en betaalt daarvoor de contributie van € 17,50 per jaar.

Datum: Handtekening:

Voor actuele informatie bezoekt u ook onze website: www.herderewich.nl
Redactieadres Vittepraetje: redactie@herderewich.nl